

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Cap. XX. De persecutione Monachorum Aegypti, & discipulorum sancti Antonii, qui ob rectae fidei doctrinam in quandam insulam deportati fuerant; & de miraculis quae perpetrarunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

Mori vero antequam huiusmodi cruciatus inferrentur, aut exilio damnari, optabile censebatur. Et haec quidem fiebant in hunc modum. Episcopus autem Petrus è carcere elapsus, concessa nave, ad Episcopum urbis Romae, utpote ejusdem cum ipso fidei sectatorem, se contulit. Ariani vero, licet numero pauci, Ecclesias obtinuerunt. Eodem tempore Imperatoris rescriptum supervenit, ut ex Concilio Nicæni sectatoribus, quotquot iussisset Lucius Alexandria & universa Aegypto expellerentur. Sic enim mandatum fuerat Praefecto Aegypti. Porro Euzoius, rebus quas instituerat ad exitum perductis, Antiochiam reversus est.

Α ἀποθανεῖν ἢ πρὸς τῶν πείρας, ἢ ὑπερβαίναν οἰκίαν κατὰ δικαιοσύνην, ἡλικιωτῶν ἐπιζητοῦν καὶ τὰ μὴν ὡς ἐγένετο πᾶσι τοῖς ἐπισκοποῦ, διαδραῖς ἀπὸ τῆς δεσμοφύλαξης, ὡς πρὸς ὁμολοξὸν τὸν ῥωμαίων ἐπίσκοπον, καὶ ἐπιτυχῶν, ἀνέπλευσεν οἱ ἡ ἀρεῖς, καὶ πρὸς πολλοὶ ὄντες, τῶν ἐκκλησιῶν ἐκράτησαν ἐν αὐτῷ ἡ βασιλείας ἐπηκολούθησε πρὸς ἡμα, τῶν ὁμολοξῶν τοῖς ἐν νικαία συνελθόντων, ἀλεξάνδρειας τὴ καὶ αὐτῆς αἰγυπτῶ ἀπὸ λαόνος ἡ ἐκλεγε λέκκιος ὡς ἐγένετο πρὸς τὴν ἡμετέραν ἡ γερμανῶν ὡν ἐσπεύδαζεν, ἐπὶ τὴν ἀντιοχείαν ἀνέστρεψεν.

CAP. XX.
De persecutione Monachorum Aegypti, & discipulorum sancti Antonii, qui ob recte fidei doctrinam in quandam insulam deportati fuerant; & de miraculis quae perpetrarunt.

Lucius, adjuncto sibi Duce Aegypti, cum magna militum manu, adversus Monachos in solitudine degentes expeditionem suscepit. Sic enim existimabat, si homines tranquillitatis amantes molestius exagigaret, fore ut illos sibi morigeros haberet, eaque potissimum ratione Christianos in urbibus agentes ad suas partes traduceret. Multi enim tunc temporis admirabiles viri regionum illarum Monasteriis praerant, omnesque pariter opinionem Arianum verfabantur. Quorum testimonio adherens multitudo vulgi, eandem cum illis doctrinam fidei profitebatur: quippe quae de dogmatibus disputare & garrere, neque vellet, neque nosset: penes illos autem veritatem esse crederet, qui virtutem factis ipsis profiterentur. Cujusmodi tunc Monachorum Praefectos fuisse accepimus, Macarios duos, de quibus jam antea dictum est; & Pambo atque Heraclidem, & ceteros Antonii discipulos, Lucius igitur, cum animadverteret fieri non posse, ut Ariani superiores essent Catholicis, nisi istos Monachos in Arianorum sententiam pertraxisset, vi eos cogere aggressus est, quando verbis persuadere non poterat. Sed ne sic quidem voti sui compos factus est: illis mori quoque, si opus esset, paratis, & cervices suas gladiis ultro subjicientibus potius, quam ut Synodi Nicænae decreta violarent,

Κεφ. κ'.
Περὶ τῶν διωγμῶν τῶν ἐν αἰγυπτῶ μοναχῶν, καὶ τῶν μαθητῶν ἀγίου ἀντωνίου ὡς ἐστὶν τὸ ἕρθῃν διὰ μαρτυρίας ἐπὶ τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ τῶν θαυμάτων αὐτῶν διὰ τὴν ἀρετήν.

Ο Δὲ λέκκιος πρὸς ἀλατῶν τὸν ἡγεμόνα τῶν αἰγυπτῶν στρατιῶν, σὺν πλείστοις ἐπέστρεψε τοῖς ἐν ταῖς ἐρήμοις μοναχῶν ὡς ἐλογίσσας εἰ διανοήσειεν αὐτὸς ἡσυχίας ἐρῶντας, πειθωτικῶς ἔξεν, καὶ αὐτῶν μάλιστα οὐδὲν ἐν ταῖς πόλεσι χρεισιανῶς πρὸς αὐτὸν μετὰ σέβην καθότι πολλοὶ καὶ θεασάμενοι αὐτῶν πρὸς ἀντιόχου τότε τῶν αὐτοῦ μοναχῶν καὶ πάντες τῶν ἀρετῶν δόξαν ἀπεστέφοντο τῆς ἡμετέρας μαρτυρίας ἐπὶ τῶν ἐκκλησιῶν ἐπὶ ἡμετέρας ἐφῆνε: διαλέγεσθαι μὲν καὶ περὶ δογματικῶν ἀπολογεῖσθαι ἔτε δεῖλον, ἔτε ἡμετέρον παρὰ ἐκείνοις ἢ πρὸς ἡμετέρον εἶναι τὴν ἀλήθειαν οἱ ταῖς ἐργοῖς τὴν ἀρετὴν ἐπέδεικνυτο ὡς οἱ τότε τῶν αἰγυπτῶν ἀσκητῶν ἡγεμόνας ἡμετέρας ἀνεμῶν, τὰς δύο μακαρίους, ὡς ἐν τοῖς ἀσκητικῶν ἐγνωμῶν καὶ πᾶσι καὶ ἡρακλίδου, καὶ λαπίου αἰγυπτῶν μαθητῶν: λογισάμενος ἐν ταῖς αἰσῶν ὡς οὐκ ἐγενήσεσθαι τοῖς ἀρετῶν βεβαίως ἡμετέρας τῶν ἡμετέρας τῶν καθότι ἐκκλησιῶν, εἰ οὐδὲν μοναχῶς τῶν ὁμοφρογῶν σφίσι πρὸς ποδείξαιεν, ἐπεχείρει βιάζεσθαι πᾶσι τῶν ἀσκητῶν ἀποδοῦναι τὴν ἀρετὴν καὶ ἔτος τῶν ἡμετέρας πρὸς εἰ καὶ ἀποθανεῖν δεῖοι, παρεσκευασμένων αὐτῶν, καὶ οὐδὲν ἀντιοχείαν ἐτοίμας ἡμετέρας τῶν ἀσκητῶν τοῖς ἐπίσκοποις, ἢ τῶν ἐν νικαία δόξαν.

ἡ περιδεῖν λέγει) ἢ τότε περσοδοκωμένων
 αὐτοῖς Ἰππὸσθενῶν στρατιωτῶν, διακομιδῆ-
 ναι πρὸς αὐτοὺς ἐκ πολλῶν τὰ ἀρθεῖα ἀπε-
 σπληκτότα, καὶ Ἰππὸ ποδῶν σῆναι μὴ δυνάμενον
 ἐπεὶ ἢ ἐλαίῳ τῆτον ἔχρισαν, παρεκελεύσαντο,
 ἐπ' ὀνόματι Χριστοῦ, ὃν λέγει διώκει, Ἰξάνι-
 σαδῶν, καὶ οὐκ ἀπέβαιναι Ἰξάνης ἢ ὕψους γε-
 νόμενος ὁ ἄνθρωπος, ἀναφανδὸν ἀπέδειξε
 πῶς ἀπλήσια χεῖρην δόξα ἔχον τέτοις, οἷς καὶ
 Θεὸς αὐτὸς ἀλήθειαν ἐπέφησάτο, κατήγορα-
 μένος λαοῖς Ἐκκλησιῶν ἐπακέρως καὶ τὸν κά-
 μιν ἰαίασάμενος ἀλλ' ἐπὶ τῷ αὐτῷ μετρί-
 κτησαν οἱ ἰστέτοις τοῖς μοναχοῖς ἐπιβεβούνητες
 εἰσότε δὴ νύκτωρ αὐτοὺς συλλαβόμενοι, διήλα-
 σεν εἰς αἰγυπτίαν πρὸς τὸν Ἰππὸ ποδῶν κυκλα-
 γῆν ὡς ἐν τῷ αὐτῷ ἀνδρες ἀμύνησι. Ἐχρι-
 σταντῶν δ' ὄγκμας, καὶ δ' αἰμαίμονες καθότι καὶ
 παλαιότερα ναεῖ παρ' αὐτοῖς ὄντος, πολὺ τέτα-
 σίας ἔχον ὡς ἢ κατῆραν, φασὶν ἅμα τῇ
 Ἰππὸσθενῶν ἀνδρῶν, δαίμονι ἐπιλαβῆσα κρηνη-
 θῆσαν ἰνὴν θυλάξια. Ἐξέρως εἰς ἀπάντησιν ἀν-
 τὶς ἐλθεῖν θεῶν ἢ καὶ βοῶσιν τ' κόρης, καλα-
 πλαγῆτες οἱ τῆδε ἄνθρωποι τῷ αἰφνιδίῳ καὶ
 πῶς δόξα ἔχοντες ἀγμάτω, εἶπον ὡς ἢ πρὸς
 τῇ νύκτῳ ἢ ὅτ' ἰερεὺς πρὸς εὐτάς ἐφερε,
 πόσιωμένη Ἐπὶ γῆν κυλινδραμένη, ἰκέτωε Ἐ
 μέγα ἀνέκραγε. ἢ δὴ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἦκε, ὡς
 μετὰ τὸ Θεὸς θεράποντες ἡσίων γδ τῶτο πα-
 ραιὸν ἡμῶν ἐστὶν οἰκητήριον ὄχλαμεν ἢ ἐδ' ἐνί-
 τάσι ἢ τοῖς ἀνθρώποις ἀγνώτες, αὐτοῖσι λαθρά-
 κμεν, ταύτας ταῖς λίμνας περικεκλιμένοι
 πάνθεν εἰ ἢ τῶτο φίλον ὑμῶν, δέχεσθε τὸ ἡ-
 μέτερον κῆμα, καὶ οἰκίον ποιήσατε ἡμεῖς δὲ
 ἰσπεκορμῆ Ἐ ἡμῶν τοιαύτας ἢ φωνὰς
 ἐπιμνησάντων ἢ τῶ δαίμονι τῶν ἀμφιμα-
 κελον, ἢ παῖς ἐβόρησεν ἐπὶ τῶν ἢ ὁλαυτῆς
 πάσης σὺ τοῖς οἰκείοις, Ἐ ἢ νῆσθ' πανδημεί-
 αῖς χριστιανισμὸν μετέβαλε καὶ ἀμελήνι καθε-
 λόντες τὸν παρ' αὐτοῖς ναὸν, εἰς ἐκκλησίαν με-
 τεικύασαν ταῦτα ἢ τοῖς ἐν ἀλεξανδρείᾳ
 ἀγγελόμενα, ἐμείλιως ἐλύπει τὸν λέκιον
 ἐκινδύνους γδ Ἐ πῶς αὐτῶν ἰδίων μισείας, ὡς ἐκ
 ἀνθρώπων, ἀλλὰ ἀπὸ τῶ Θεοῦ πόλεμον πρὸ-
 φανῆ κατὰ γέλλων ἀπὸ κατὰ λάθρα ὅτ' ἀμ-
 φιμακίον Ἰππὸ τὰ ἰδία ἦθη καὶ τὴν ἔρημον
 ἐπιανελεῖν περσοτάξεν ὁ μὴν ἐν λέκιθ'

A Porro eo ipso tempore quo milites in
 eos impetum facturi erant, quidam ad
 eos perlati esse dicitur, cujus artus
 jamdudum ita arefacti erant atque ex-
 tenuati, ut pedibus insistere non posset.
 Quem cum oleo unxissent, jussertunt
 ut in nomine Christi quem Lucius
 persequeretur, exurgeret ac domum
 rediret. Ille autem repente sanatus,
 perspicue demonstravit, illorum doctri-
 nae assentiendum esse, penes quos Deus
 veritatem esse restitutum fuisset; etiam
 cum accusatione Lucii invocantes i-
 plum exaudiens, & ægrotum sanitati
 restituens. Nec idcirco tamen respue-
 runt ii qui Monachis istis insidiaban-
 tur: sed noctu eos comprehensos,
 in quendam Ægypti insulam quæ pa-
 ludibus undique circumdata est, abduxerunt.
 Incolæ ejus insule, religionis
 Christianæ penitus expertes erant, &
 dæmonum cultui dediti. Templum
 enim quod apud ipsos erat vetustissi-
 mum, summa religione veneraban-
 tur. Eo cum appulissent, fertur fi-
 liam sacerdotis quæ à dæmone obsessa
 erat, illis à nave egredientibus ob-
 viam venisse. Quæ cum curreret cla-
 maretque, insulani repentinâ & im-
 provisâ re stupefacti, puellam seque-
 bantur. Postquam vero accessit ad na-
 vem quæ sanctos senes vehebat, eju-
 lans & humi provoluta supplicare cœ-
 pit, altaque voce clamare: Quid ad nos
 venistis, ô famuli magni Dei? Hæc
 enim insula nobis vetus domicilium est.
 Nemini molesti sumus: sed cunctis
 mortalibus ignoti, hic delitescimus, pa-
 ludibus istis undique circumclusi. Quod
 si vobis ita placet, hanc nostram posses-
 sionem accipite, & vestro juri vindica-
 te: nos ea cedimus. Et puella quidem
 hæc vociferabatur. Sed cum Macarius
 ejusque comites dæmonem objurgas-
 sent, puella ad sanam mentem rediit.
 Quo facto, & pater virginis illius cum
 omni familia, & universa insula ad
 Christianam religionem conversa est:
 & fanum quod apud ipsos erat demoliti,
 in Ecclesiam commutarunt. Hæc
 cum Alexandria nuntiata essent, Luci-
 um non mediocri dolore affecerunt.
 Verebatur enim, ne ipse in suorum odiū
 incurreret, quippe qui non hominibus,
 sed Deo ipsi bellum indixisset. Statim
 igitur occulte mandavit, ut qui cum
 Macario erant, ad suas sedes & in solitu-
 dinem reverterentur. Ac Lucius quidem

Agyptum hoc modo perturbavit. Quæ quidem per id tempus non Didymo solum Philosopho qui ea tempestate floruit, sed & aliis doctissimis viris emicabat. Ad istorum igitur virorum, & ad Monachorum de quibus dixi virtutem oculos adjiciens Ecclesia Aegypti, Lucio ejusque affectis repugnabat. Et quanquam persecutionem sustineret, Arianos tamen multitudine longe superabat.

Ἔδεν τὴν αἰγυπτίον ἐδόκει ὑπὸ τῆς τῆτον τὸν χρόνον, ἐμὸν διδύμω τῷ φιλοσόφῳ κατ' αἰῶνα καιρῶ ἀκμάζοντι, ἀλλὰ καὶ ἀλλοῖς ἐλλογιμῶν διέπρεπον ὡς εἰς τὴν δρεῖν δποκλήσσα καὶ τῶν αὐτοῖ μοναχῶν, ἐναντίας εἶχε τοῖς ἀμφιλέκτιον παρδδοκίμει τῶν δρεῖς παρὰ τοῖς πλήθεσι, καὶ διωκομένη ἡ κατ' αἰγυπτίον ἐκκλησία.

CAPUT XXI.

Enumeratio Provinciarum in quibus Nicæna fides predicabatur : & de Scytharum fide, deque Vetracione ejus Gentis Episcopo.

Idem quoque tunc temporis apud Osdroenos accidit; & apud Cappadoces, quippe quibus par quoddam mirabile proriusque divinum obtigerat, Basiliscus scilicet primarius apud ipsos urbis Cæsareæ Episcopus, & Gregorius Nazianzi. Syria vero & finitimæ Provinciæ, ac præcipue civitas Antiochia, in maxima perturbatione ac tumultu versabantur: cum Arianis quidem numero plures essent & Ecclesias obtinerent: Catholici tamen haudquaquam pauci essent, quos Eustathianos & Paulinianos vocabant; quibus Paulinus præerat ac Meletius, ut supra retulimus. Horum ope Antiochenis Ecclesiis, cum parum abfuisset quin universa Arianam amplecteretur hæresin, ægre admodum Imperatoris conatibus & eorum qui apud Imperatorem plurimum poterant, resistere valuit. Ubique enim à generosis & fortibus viris Ecclesiæ regerantur, populi, ut verisimile est, priorem sententiam non mutabant. Certe Scythas hanc ob causam in pristina fide permansisse narrant. Hæc autem Provincia multas urbes & vicos continet & castella. Metropolim autem habet Tomes, urbem magnam & opulentam, ad mare sitam, in sinistro latere Ponti Euxini. Porro vetus illic consuetudo etiamnum manet, ut totius Provinciæ Ecclesias unus tantum regat Episcopus. Per id tempus Ecclesiis illis præerat Vetrano, tunc cum Imperator Valens ad Urbem Tomes advenit. Qui cum Ecclesiam eius loci ingressus esset, & ut solebat suaderet Episcopo, ut cum Arianis communicaret, Vetrano constantè & libere

Κεφ. κα΄.

Κατάλογος τῶν τόπων, ἐν ταῖς δόγμα τῶν ἐναντίας ἰσχυροῦ καὶ ἀπὸ τῶν σκυθῶν πίστεως, καὶ ἀμφιλέκτιον τῶν αἰγυπτίον τῶν ἐθνῶν.

Τοῦτο δὲ τότε συνέβαινε καὶ ἄλλα ἄλλα τοῖς ἐμὸν ἀλλὰ καὶ καππαδοκίαις, αὐτὴ τε ξυωρίδα πρὸς θείαν ἐκλογιστὴν ταχῶς βασιλεῖον τὸν καισαρίας τὸ παρ' αὐτοῦ ἐπίσκοπον, καὶ γρηγόριον τὸν ναζιανζεῖον, ὃ κατὰ περίεθρον, καὶ μάλα ἡ τῶν αἰγυπτίον πόλις, ἐν ἀταξίαις καὶ ταραχαῖς ἦσαν πρὸς τῶν μὴ ὄντων τῶν τῶν δρεῖς Φερονίτων, καὶ τῶν ἐκκλησίας ἐχθρῶν. Ἐκ δὲ ὄντων τῶν αἰγυπτίον τῶν δρεῖς καὶ καθόλου ἐκκλησίας, ἐς εὐσεβιανὸς καὶ παυλιανὸς ὀνόμαζον, ὡς ἡγεῖτο παυλιανὸς τε καὶ μελέτιος, ὡς ἐν τοῖς ἀποστόλοις ἐγνωσθῆναι διὰ τῆς τῆς αἰγυπτίον ἐκκλησίας πᾶσα κινδυνώσασα γρηγορίου τῆς δρεῖς ἀρρέσεως, μόλις ὑπερέσχευεν ἐναντίον τῆς βασιλέως ἀπεδοῦς, καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν διαμαρτυρῶν ὡς εἶκε γὰρ, εἰ συνέβη ἀνδρείως τὰς ἐκκλησίας ἰθύνειν, ἐμείβεσθαι τὸ ἀπεδοῦς δόξης τὰ πλήθη ἀμείβεσθαι καὶ σιωπῆσαι διὰ ταύτην αἴτιαν ἵππ' αὐτῆς μέγα πρὸς τῆς τῆς τῶν ἐθνῶν, πολλὰς μὴν ἐχέει πόλεις καὶ κώμας, καὶ φρέσια μνησπολις ἐστὶ τόμις, πόλις μεγάλη καὶ εὐδαίμων ἀπολλίος, ἔξω δὲ τῶν εἰσαπλοῦν τὸν εὐξείνου καὶ λεμυρον πόντον εἰσέτι καὶ κατὰ τῶν παλαιῶν ἐνθάδε κερσεῖ, ἔξω παλῶς ἔθνος ἐναντίας ἐκκλησίας ἱπισκοπεῖν καὶ δὴ τὸν παλαιὸν καιρὸν, ἐπετεροπυετῆτων βρετανίων καὶ τῆς ὁ βασιλδὸς ἤκεν εἰς τόμω ἐπεὶ τῆς ἐκκλησίαν ἀφίκετο, καὶ ὡς εἶπεν ἐπὶ αὐτὸν κοινωνεῖν τοῖς δρεῖς τῆς ἐναντίας ἀρρέσεως, ἀνδρείως μάλα ἀπεδοῦς τὸν καιρὸν παρρησια